

Vergaderjaar 1986–1987

19921

Wijziging van de Auteurswet 1912 in verband met de bestrijding van piraterij van auteursrechtelijk beschermde werken

Nr. 4

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 30 juli 1987

De vaste Commissie voor Justitie¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer van haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit te brengen.

De leden van de C.D.A.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Zij achtten een adequate bescherming van auteursrechtelijk beschermde werken gewenst, vooral in het belang van de auteur. Dat bestrijding van piraterij noodzakelijk is, werd onlangs weer bevestigd in een EG-onderzoek, waaruit bleek dat over 45 procent van de in Nederland verhandelde videobanden geen auteursrechten worden afgedragen. Naar aanleiding van dit onderzoek stelden de aan het woord zijnde leden de vraag hoe de thans voorgestelde wijzigingen in de Auteurswet 1912 zich verhouden tot in andere EG-landen vigerende of voorgenomen regelgeving. Voorts zouden zij het op prijs stellen in dit verband een overzicht te ontvangen van het harmoniseringsprogramma van de EG op het gebied van het auteursrecht.

Deze leden stelden vast, dat de toevoeging van computerprogramma's aan artikel 10 strikt genomen overbodig is, gelet op de ontwikkelde jurisprudentie. Zij stemden wel in met de toevoeging, omdat het als een voordeel moet worden aangemerkt, dat de toepasselijkheid van de wet op computersoftware wordt bevestigd en derhalve bijdraagt aan duidelijkheid en rechtszekerheid.

De aard van het werk brengt echter met zich mee, dat ook enkele aanpassingen en aanvullingen nodig zijn die in sommige opzichten een doorbreking van de systematiek van de Auteurswet tot gevolg hebben, zo stelden de leden van de C.D.A.-fractie vast. Zij doelden hier op de uitsluiting van de wettelijke licentie in artikel 16b. De redenen die aan deze uitsluiting ten grondslag liggen werden door deze leden onderschreven, vooral omdat op deze wijze helder wordt wat als een illegale kopie moet worden aangemerkt.

In dit verband wilden zij gaarne nog duidelijkheid over de vraag, hoe auteursrechtelijk beoordeeld moet worden dat iemand een computerprogramma overzet van de ene programmeertaal in een andere (waarbij de werking en mogelijkheden van het programma dezelfde blijven).

De aan het woord zijnde leden constateerden, dat een nieuwe licentie wordt geïntroduceerd in het voorgestelde artikel 17e. Dat deze aanvulling

¹ Samenstelling:

Leden: Haas-Berger (PvdA), Stoffelen (PvdA), Kosto (PvdA) voorzitter, Roethof (PvdA), K. G. de Vries (PvdA), De Kwaadste-niet (CDA), Stemerding (PvdA), Gualthérie van Weezel (CDA), Rempt-Halmmans de Jong (VVD), Van der Burg (CDA), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Korthals (VVD), Wiegenba (VVD), Laning-Boersema (CDA), Dijkstal (VVD), Vermeend (PvdA), Kohnstamm (D66), Wolffensperger (D66) onder-voorzitter, Swildens-Rozendaal (PvdA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA), Biesheuvel (CDA).
Plv. leden: Van den Bergh (PvdA), Ter Veld (PvdA), Jabaaij (PvdA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Lankhorst (PPR), Koetje (CDA), Van Traa (PvdA), Borgman (CDA), Hermans (VVD), De Hoop Scheffer (CDA), Van den Berg (SGP), Vreugdenhil (CDA), De Grave (VVD), Te Velthuis (VVD), Kraaijeveld-Wou-ters (CDA), Van Es (PSP), Alders (PvdA), Eisma (D66), Groenman (D66), Doelman-Pel (CDA), Van Muiden (CDA), Leerling (RPF).

noodzakelijk is vanwege het maken van een back-up-kopie en het laden van het werkgeheugen overtuigde deze leden voornamelijk niet. Zij hadden met name twijfel of een dergelijk artikel niet dezelfde schade kan berokkenen als de niet voorgestane wettelijke licentie voor eigen oefening, studie of gebruik. Deze leden konden zich voorstellen dat ook ten aanzien van andere werken als bedoeld in artikel 10 één vereenvoudiging plaatsvindt tot bescherming tegen verlies of beschadiging. Zij vroegen daarom of in het voorgestelde artikel niet een precedent geschapen wordt die met dezelfde argumentatie aan andere werken moeilijk ontzegd kan worden. Bovendien vroegen de tot de C.D.A.-fractie behorende leden of in de praktijk niet voor een veel simpeler vorm gekozen zou kunnen worden door contracten tussen gebruiker en aanbieder, zoals die zich thans ook al in de praktijk voordoen bij de verkoop van programma's voor huis- en personalcomputers.

Ten aanzien van het onderdeel van het voorgestelde artikel 17e dat het laden van het programma in het computergeheugen van een wettelijke licentie voorziet vroegen de leden van de C.D.A.-fractie of hier geen sprake is van overregulering. Naar het oordeel van deze leden zou evenzeer de redenering opgezet kunnen worden, dat het tot het programma zelf behoort, dat deze geladen kan worden in een computergeheugen en de handeling aldus deel uitmaakt van het programma. Indien de maker van een programma zou willen verhinderen dat zijn werk in een computergeheugen geladen wordt, zou hij of zij dat in zijn programma verwerkt hebben.

De voorgestelde licentie komt de aan het woord zijnde leden derhalve als overbodig voor, omdat moeilijk gesproken kan worden van een auteursrechtelijk relevante vereenvoudiging.

Ter afsluiting van de gevolgen van het expliciet vermelden van computerprogramma's in artikel 10 vroegen de leden van de C.D.A.-fractie een motivering voor het achterwege laten van de toegevoegde werken in een wijziging in artikel 16. Zij konden zich voorstellen, dat de reden ligt in het feit dat artikel 16 met name spreekt over overname van gedeelten van werken als toelichting bij het onderwijs. Het zou echter ter voorkoming van misverstanden wenselijk kunnen zijn in de tekst van de wet expliciet aandacht aan deze materie te schenken.

De leden van de C.D.A.-fractie merkten op, dat het recht op naamsvermelding van de maker van een werk vooral is ingegeven door de wens een bijdrage te leveren aan de handhaving van het foto-auteursrecht. In de voor de wijziging van artikel 25 voorgestelde formulering wordt een door verschillende auteurs al indirect aanwezig geacht recht op naamsvermelding expliciet gemaakt. Onder andere in het blad Informatierecht/AMI van april 1986 (blz. NR 2/45) zijn bezwaren aangevoerd tegen het nieuwe onderdeel a van het eerste lid.

De aan het woord zijnde leden zagen gaarne een commentaar op de ingebrachte bezwaren. Zij vroegen daarbij aandacht te besteden aan de vraag of een ruime formulering, zoals vermeld in het voorstel of in het aangedragen alternatief, noodzakelijk is voor het bestrijden van piraterij met andere werken dan foto's.

De leden, behorende tot de C.D.A.-fractie, stelden vast, dat de voorgestelde uitbreiding van artikel 27 in plaats van de mogelijkheid van schadevergoeding de mogelijkheid introduceert tot het vorderen van gemaakte winst. Het kwam bij deze leden vreemd over, dat in de toelichting de passage is opgenomen, dat er zich omstandigheden kunnen voordoen waarin het instellen van een vordering tot afdracht van de genoten winst niet redelijk is, bij voorbeeld als door een zeer bijzondere verkoopstrategie buitengewoon grote aantallen van het gepirateerde produkt verkocht zijn. Dat de rechter dan in staat is een schadevergoeding toe te kennen, leek de aan het woord zijnde leden niet voldoende voor een effectieve bestrijding van piraterij. Deze leden vroegen daarom nader in te gaan op de vraag waarom niet de mogelijkheid wordt geïntroduceerd om naast schadever-

goeding ook een vordering tot winstafdracht bij de rechter te kunnen instellen.

De leden van de C.D.A.-fractie stemden in met de voorgestelde wijziging van artikel 28.

De leden van de C.D.A.-fractie namen met gemengde gevoelens kennis van het voorgestelde artikel 30b, waarin de mogelijkheid wordt gecreëerd een administratieverplichting voor met piraterij geconfronteerde branches verplicht te stellen. Deze leden erkenden, dat een goede administratie een bijdrage zou kunnen leveren aan de bestrijding van piraterij, maar zij vroegen of bedoelde branches niet zelf tot deze maatregel zouden kunnen besluiten. In de toelichting bij het wetsvoorstel wordt er terecht op gewezen, dat een betrouwbare tussenhandel en een bereidheid kwaadwillende leveranciers te weren van belang zijn voor de zinvolheid van de voorgestelde verplichting. De aan het woord zijnde leden waren daarom nog niet overtuigd van de noodzaak een wettelijke basis te creëren, mede gelet op aanbeveling 2 van de werkgroep piraterij, zoals vermeld in kamerstuk 19 200, nr. 26.

In de tweede plaats wilden de leden van de C.D.A.-fractie nader gemotiveerd zien, waarom het noodzakelijk is, dat – zo al een wettelijke administratieverplichting moet worden opgelegd – de Ministers van Justitie en van Economische Zaken nader zouden moeten voorschrijven op welke wijze die administratie gevoerd zou moeten worden. Het kwam de aan het woord zijnde leden voor, dat de branche-organisatie een en ander in eigen verantwoordelijkheid zou kunnen aangeven.

Ten aanzien van de voorgestelde artikelen 31a en 32 vroegen de leden van de C.D.A.-fractie te verduidelijken of de voorgestelde formuleringen voldoende duidelijk maken dat ook verveelvoudiging of verspreiding van illegale werken met het oog op uit- of doorvoer strafbaar is. In het reeds eerder vermelde commentaar in het blad Informatierecht wordt overigens gesteld, dat het beter zou zijn te spreken van een «exemplaar van het werk, waarvan hij weet of redelijkerwijs kan vermoeden». Gaarne zagen de aan het woord zijnde leden een commentaar op deze tekstsuggestie.

De leden, behorende tot de fractie van het C.D.A., achtten het juist dat in het voorgestelde artikel 31b hogere straffen mogelijk worden gemaakt voor hen, die zich beroeps- of bedrijfsmatig schuldig maken aan piraterij. Zij vroegen echter of de maximale geldboete van f 100 000 voldoende afschrikt en of uit een oogpunt van «preventie» en afschrikking een maximale boete van de zesde categorie geen voorkeur zou verdienen, uitgezonderd rechtspersonen.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen tot slot nog nader te verduidelijken of de overgangsbepaling in artikel II ten aanzien van computerprogramma's alle bestaande afspraken inclusief die ter zake van onderhouds- en licensiebepalingen ongemoeid laat.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. toonden zich tevreden over het feit, dat met dit wetsvoorstel een steviger wettelijke basis werd geboden om auteursrechthebbenden te beschermen tegen de ergerlijke inbreuk op hun rechten, al geruime tijd aangeduid met het woord «piraterij».

Een woord van waardering was naar hun oordeel zeker op zijn plaats voor het voorbereidend werk van de interdepartementale werkgroep piraterij.

Met het voorliggend wetsvoorstel wordt een deel van de aanbevelingen van de werkgroep gevolgd, een enkele aanbeveling is al per amendement op wetsvoorstel 16 740 geregeld, terwijl de regeling van de nabuurrechten in een afzonderlijk wetsvoorstel zal worden opgenomen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie namen de vrijheid er van uit te gaan dat dit voorstel de Kamer nog dit kalenderjaar zou kunnen bereiken.

De bovenvermelde tevredenheid belemmerde de leden van de fractie van de P.v.d.A. niet in het voorleggen van de volgende opmerkingen en vragen.

Niet te ontkennen valt, dat de oprechte wens tot deregulering in de ontwikkeling van wetenschap en techniek gecombineerd met de ontwikkeling van het vernuft van diegenen die andermans vruchten willen plukken, een grens vindt. Evenmin te ontkennen valt, dat de nieuwe regulering tot verhoging van de werkdruk bij de rechterlijke macht zal leiden. Dat ontkent het kabinet weliswaar niet, maar in plaats van het gevolg onder ogen te zien dat dit wellicht, zeker waar dit wetsvoorstel komt boven op andere recente wetsvoorstellen, zou moeten leiden tot versterking van de personele bezetting van de rechterlijke macht, wordt gesteld dat de werklast op wat langere termijn wel weer zal afnemen door de preventieve werking van het handhavingbeleid.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. vonden dit een zeer speculatieve benadering en stelden de vraag, of deze opvatting was voorgelegd aan de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak, en wat de reactie van die zijde in dat geval is geweest.

Zorgelijk moet ook worden genoemd dat de politie, belast met de opsporing van de hier behandelde strafbare feiten, dusdanig is overbelast en dusdanig onder budgettaire druk staat, dat de verwachte «effectievere bestrijding van piraterij» ondanks nieuwe regelgeving toch zou kunnen uitblijven, tenzij het kabinet het genoemde effect verwacht van de civiele acties van benadeelden, hetgeen alsdan enig recht zou doen aan het privatiseringsideaal.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. wilden, alvorens hun uiteindelijke oordeel te vormen, graag een reactie van het kabinet op bezwaren geuit in kringen van belanghebbenden. Welke waarde hecht het kabinet aan de wens van de Koninklijke Nederlandse Uitgeversbond om een nieuw zesde lid van artikel 16 te formuleren, luidende «De voorgaande bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing ten aanzien van een werk als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onder 12e»? Wat is het commentaar op de bewering van de KNUB, dat onder meer het probleem van de zogenaamde «back-up»-kopie door de praktijk allang contractueel is opgelost? Acht het kabinet de regulering als voorgesteld onder IC, een nieuw artikel 17e, nog gewenst als zou blijken dat de praktijk privaatrechtelijke oplossingen heeft ontwikkeld, tot tevredenheid van alle denkbare partijen? Mag worden aangenomen dat het begrip «computerprogramma» zo ruim mag worden uitgelegd, dat programmatuur in broncodevorm in een hogere taal als Fortran, Algol of Pascal, daaronder wordt begrepen en dat deze programmatuur derhalve geen geschrift is in de zin van het huidige artikel 16b en van de regeling op het auteursrecht van 1974? Voorgaande vraag is ontleend aan een brief van dr. ir. H. J. Woltring te Eindhoven dd. 5 juni 1987. Heeft het kabinet overigens kennis genomen van een artikel van deze auteur in *Computerrecht* 1986/1, blz. 27 e.v., waarin hij onder meer de vrijheid van wetenschapsbeoefening in het geding brengt, en zo ja, tot welk commentaar leidt dit? Rechtvaardigt in het spanningsveld tussen academie en commercie de vrijheid van wetenschapsbeoefening toch niet de ondersteuning van een wettelijke licentie? Mag overigens worden aangenomen dat op blz. 4 van de memorie van toelichting in de veertiende regel voor «oplossing» «opsomming» moet worden gelezen?

Ten aanzien van het nieuw voorgestelde artikelonderdeel van artikel 25 (ID) vroegen de leden van de fractie van de P.v.d.A. waarom het kabinet voorbijgaat niet alleen aan de bezwaren van de KNUB, die als belanghebbende aan de gebruikerskant geldt, maar ook aan de bezwaren van auteursrechtdeskundigen als bijeen in de ledenvergadering van de Vereniging van Auteursrecht op 24 januari 1986.

Moet overigens worden aangenomen dat het de bedoeling van het kabinet is dat het in dit artikelonderdeel voorgestelde morele recht voor wettelijke erfgenamen teloor gaat als een testament of codicil ontbreekt?

Waarom neemt het kabinet aan dat de rechtspraktijk (die toch geacht mag worden overzichtelijk en deskundig te zijn) zich nog niet door de

rapporten van de interdepartementale werkgroep piraterij voldoende heeft kunnen oriënteren op de «complexe materie»? Door welke signalen zal het kabinet zich laten leiden bij haar oordeel dat de tijd rijp is om de nieuwe regels kracht van wet te geven? Acht het kabinet het bij nader inzien niet beter het voorstel kracht van wet te geven een maand na aanvaarding door de Eerste Kamer?

De leden van de V.V.D.-fractie waren verheugd over dit wetsvoorstel, waarmee beoogd wordt piraterij van auteursrechtelijk beschermde werken te bestrijden.

Zij juichten het toe, dat door dit wetsvoorstel meer duidelijkheid wordt bereikt voor zowel de maker als voor de gebruiker van software.

De leden van de V.V.D.-fractie waren het eens met de voorgestelde uitbreiding van artikel 10, eerste lid van de Auteurswet 1912.

Wat onder computerprogramma's moet worden verstaan, wordt niet nader in de wet omschreven. Tegen de achtergrond van hetgeen in de memorie van toelichting wordt gesteld hadden zij daarvoor begrip, maar wezen er in dit verband op, dat hierdoor weer andere problemen zouden kunnen ontstaan. Zij dachten aan mogelijke onduidelijkheid of het in een bepaald geval gaat om een computerprogramma in de zin van artikel 10, eerste lid, sub 12, van de Auteurswet dan wel om «een andere werk» in de zin van de Auteurswet 1912. Zij verzochten het kabinet hierop nader in te gaan.

De leden van de V.V.D.-fractie stelden met instemming vast, dat door de voorgestelde aanvulling van artikel 16b de wettelijke licentie ter zake van verveelvoudigen voor eigen oefening, studie of gebruik niet geldt voor computerprogrammatuur. Zij vroegen zich af of deze aanvulling zonder een dergelijke aanvulling met betrekking tot computerprogramma's in artikel 16 voldoende was voor een adequate bescherming van de rechtspositie van de rechthebbende. Zij vroegen het kabinet hier nader op in te gaan.

Tot slot stelden de leden van de V.V.D.-fractie vast, dat de duur van het auteursrecht voor computerprogrammatuur nu wettelijk wordt gesteld op 50 jaar. Een wettelijke afwijking van deze termijn voor deze programmatuur zou met het oog op de Berner-conventie naar hun oordeel ook niet mogelijk zijn geweest. Niettemin vroegen zij zich af of een beschermingsduur van ten minste 50 jaar geen nadelige invloed zou kunnen hebben op de innovatie op dit gebied. Zij vroegen het kabinet hieraan een beschouwing te wijden.

De leden van de D66-fractie hadden met instemming kennis genomen van dit wetsvoorstel.

Het voorliggende wetsvoorstel beoogt te voorzien in lacunes, die reeds lang gesignaleerd zijn met betrekking tot met name straf- en beslagrechtelijke bepalingen in de Auteurswet 1912 ten aanzien van het verschijnsel piraterij van auteursrechtelijk beschermde werken. Wel koesterden deze leden de hoop dat niet alleen de verbetering van de strafrechtelijke wetsbepalingen wordt gerealiseerd. Ook het praktische vervolgingsbeleid van het Openbaar ministerie in piraterijzaken zou verbeterd kunnen worden.

Opmerkelijk achtten deze leden de volgende zinsneden op blz. 3 van de memorie van toelichting: «een effectievere bestrijding van piraterij, hetgeen met het onderhavige wetsvoorstel wordt beoogd, en derhalve een betere bescherming van auteursrechtelijk beschermde werken komen ten goede aan de economische positie van bedrijven die dergelijke werken produceren en verhandelen en van de auteursrechthebbenden. De investeringsgeneigdheid van op dit terrein werkzame bedrijven zal toenemen als hun produkten door het auteursrecht beter beschermd worden tegen illegale verveelvoudigingen. Ook de rentabiliteit zal toenemen inzien de mogelijkheid van piraterij door derden afneemt.» Hier

staat niet meer de auteur op de voorgrond bij het streven naar verbetering van de auteursrechtelijke bescherming, maar de *industrie*, die betrokken is bij het exploiteren van de auteursrechtelijk beschermde werken.

Voor hen die een meer romantische opvatting van het auteursrecht hebben – als een bescherming van louter auteurs – zal dit een schok betekenen. De realiteitszin gebiedt echter wel de geciteerde woorden uit de memorie van toelichting te onderschrijven. In 1986 is uit een onderzoek van de Stichting voor Economisch Onderzoek van de Universiteit van Amsterdam, «De economische betekenis van het auteursrecht», gebleken, dat voor het jaar 1982 de toegevoegde waarde van met auteursrecht verbonden activiteiten in Nederland geschat moet worden op 8080 miljard gulden, dat is 2,4% van het totaal voor de Nederlandse economie. Dit percentage ligt aanzienlijk hoger dan dat voor de chemie (1,9%) of de horeca (1,8%). Zo bezien beschermt het auteursrecht inderdaad niet alleen auteurs, maar een hele informatie-industrie.

Enigszins tot verrassing van de leden van de D66-fractie strekt het voorstel zich ook nog uit tot een nadere regeling van de auteursrechtelijke bescherming van computerprogramma's. Zo wordt onder meer voorgesteld om in de niet-limitatieve opsomming van auteursrechtelijk beschermde werken in artikel 10, eerste lid, van de Auteurswet een nieuw onderdeel 12° toe te voegen: «12°. computerprogramma's».

Volgens de memorie van toelichting blz. 4 komt deze auteursrechtelijke bescherming alleen toe aan computerprogramma's die een eigen persoonlijk karakter bezitten. Nu geldt dit criterium van «persoonlijk karakter» inderdaad in het algemeen voor door auteursrecht te beschermen werken.

Er is echter een uitzondering. Volgens artikel 10, eerste lid, 1°, komt de bescherming ook toe aan «alle geschriften». Volgens de bedoeling van de wetgever in 1912, en ook volgens de latere rechtspraak van de Hoge Raad, betekent dit dat voor de categorie geschriften *niet* het overigens algemeen erkende vereiste geldt van «persoonlijk karakter». Ook niet-persoonlijke geschriften als telefoonboeken of omroepprogramme-gevens genieten in ons land een curieuze vorm van auteursrechtelijke bescherming. Onder meer ons hele omroep(bladen)bestel berust hierop. Men spreekt hier wel van pseudo-auteursrecht. Nu wordt in de literatuur vrij algemeen verdedigd dat ook computerprogramma's gebracht kunnen worden onder de wettelijke categorie «geschriften» van artikel 10, eerste lid, 1°, van de Auteurswet. Dit betekent dan dat ook computerprogramma's zonder persoonlijk karakter beschermd zouden worden door het bekende pseudo-auteursrecht van dit artikelonderdeel. De opnemng van een nieuwe afzonderlijke categorie «computer-programma's» in artikel 10, eerste lid, 12°, onttrekt deze werken nog niet aan de toepasselijkheid van artikel 10, eerste lid, 1°, over geschriften. Vele soorten werken vallen tegelijkertijd onder meerdere categorieën van artikel 10, eerste lid. Het gevolg hiervan is dat, in tegenstelling tot wat de memorie van toelichting daarover meedeelt, computerprogramma's in hun gedaante van geschriften wel degelijk pseudo-auteursrechtelijk beschermd zijn, dat wil zeggen ook wanneer zij geen persoonlijk karakter bezitten. Het kwam de leden van de D66-fractie voor, dat de exorbitantie van het unieke Nederlandse pseudo-auteursrecht niet nog verder uitgestrekt moet worden dan de wetgever in 1912 in de verste verte nog maar kon bevroeden. Er lijkt alle aanleiding toe te bestaan om tegelijk met de invoering van een nieuw artikel 10, eerste lid, 12°, computerprogramma's, deze categorie werken met zoveel woorden ook uit te zonderen van de geschriftenbescherming in artikel 10, eerste lid, 1°.

De leden van de D66-fractie maakten een aantal opmerkingen over de wijzigingen die worden voorgesteld in artikel 25 Auteurswet, behelzende de zogenaamde persoonlijkheidsrechten van de auteur. Het gaat hier met name om de invoering van een positief recht op naamsvermelding van de auteur. Als nieuw onderdeel a van het eerste lid van artikel 25 wordt voorgesteld:

«a. het recht zijn naam in, op of bij het werk te doen vermelden op de ten aanzien van het werk gebruikelijke wijze en plaats.»

De memorie van toelichting op blz. 8 wekt volgens deze leden ten onrechte de indruk dat de huidige tekst van de wet reeds dit recht impliceert. Het huidige artikelonderdeel a geeft de auteur echter uitsluitend het recht zich te verzetten tegen openbaarmaking van het werk onder een andere naam dan de zijne. Het geeft de auteur geen recht zich te verzetten tegen simpele weglating van zijn naam. Alleen voor filmwerken kent artikel 45e een dergelijk positief recht op naamsvermelding.

De onjuiste opmerking in de toelichting op de voorgestelde nieuwe wettekst «expliciete vermelding kan iedere onduidelijkheid wegnemen» zou er volgens de leden van de D66-fractie toe kunnen leiden dat de grote gevolgen van de wijziging worden gebagatelliseerd. Deze gevolgen kan men zich voorstellen wanneer men bedenkt dat de Auteurswet niet slechts bescherming biedt aan letterkundige of kunstwerken. Daar zal een recht op naamsvermelding niet veel opzien baren.

De Auteurswet beschermt echter onder andere alle geschreven werken, ook bij voorbeeld advertenties; zij beschermt producten van industriële vormgeving als theelepeltjes of vulpenpen.

Volgens de voorgestelde wettekst moet ook de naam van het reclamebureau dat de advertentie heeft ontworpen of de naam van de ontwerper van de theelepels of vulpenpen genoemd worden op ieder exemplaar ervan. Dit is geheel tegen de gewoontes in deze branches. Het voorgestelde artikel 25, eerste lid, sub a, leidt tot exorbitanties die de ontwerpers van de tekst zich niet gerealiseerd hebben. Voorkeur verdient dan ook volgens deze leden een andere tekst voor artikel 25, eerste lid, sub a, als voorgesteld door de Vereniging voor Auteursrecht (Informatierecht AMI 1986/2, 45): de auteur heeft «a. het recht zich te verzetten tegen de openbaarmaking van het werk zonder vermelding van zijn naam of andere aanduiding als maker (men denke aan pseudoniemen), tenzij het verzet zou zijn in strijd met de redelijkheid». De laatste bijzin geeft de rechter de mogelijkheid om in te stemmen met het niet noemen van de auteursnaam, daar waar dit noemen hoogst ongebruikelijk zou zijn.

De leden van de S.G.P.-fractie hadden met grote belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel, dat zij met inachtneming hadden begroet.

Zij toonden grote waardering voor het bondige en heldere interimrapport «Piraterij van auteursrechtelijke beschermde werken» van de interdepartementale werkgroep piraterij. Zij onderschreven de in het rapport (blz. 20) geponeerde stelling van de werkgroep dat de eerste verantwoordelijkheid voor de bestrijding van piraterij ligt bij de meest direct betrokkenen, zoals de auteursrechthebbenden, de producenten en de branche. Met de werkgroep waren zij van oordeel dat het besmettelijke kwaad van de piraterij niet alleen en afdoende door de door betrokkenen te treffen technische en organisatorische maatregelen valt te bestrijden, doch dat ook de wetgever maatregelen heeft te nemen daar waar de maatregelen van betrokkenen tekort schieten en zeker daar waar van achteren van de wetgever gesproken kan/moet worden.

Het was de leden van de S.G.P.-fractie opgevallen dat verreweg de meeste aanbevelingen van de werkgroep, gedaan in het rapport dan wel in de aanvullende brief van 29 augustus 1985, in het wetsvoorstel worden overgenomen of in nog te verwachten wetsvoorstellen een plaats zullen krijgen. Het was hen eveneens opgevallen dat in de memorie van toelichting niet wordt stilgestaan bij de in het rapport van de werkgroep onder punt 6 (blz. 31-36) gesignaleerde knelpunten bij de opsporing en vervolging van overtredingen van de Auteurswet. Mede gelet op de zinsnede in het rapport dat «dikwijls nog onvoldoende (wordt) onderkend dat overtredingen van de Auteurswet vaak gepaard gaan met commune delicten, zoals valsheid in geschrifte, oplichting en geweldsdelicten en dat

de daders nogal eens gezocht moeten worden in kringen van beroepsdiscriminelen» (blz. 31), zouden deze leden het op prijs stellen om een reactie van kabinetszijde te mogen vernemen op de onder punt 6.2 van het rapport gedane aanbevelingen sub A tot en met D.

Wat betreft de voorstellen tot wijziging en aanvulling van de wetgeving (de Auteurswet 1912) konden de leden van de S.G.P.-fractie zich vrijwel geheel met het wetsvoorstel verenigen. Op instigatie van de Koninklijke Nederlandse Uitgeversbond (KNUB) (brief van 25 mei 1987 aan de vaste Commissie voor Justitie van de Tweede Kamer) stelden deze leden nog de volgende vragen.

Met betrekking tot voorgestelde aanvulling van het zevende lid van artikel 16b stelt de KNUB dat geen enkele wettelijke licentie van toepassing dient te zijn op computerprogramma's, óók niet bij voorbeeld die van artikel 17 Auteurswet. Deelt de bewindsman deze opvatting en zo ja, ziet hij dan aanleiding tot aanvulling van het wetsvoorstel op dit punt?

Met betrekking tot het voorgestelde nieuwe artikel 27a, dat de mogelijkheid opent tot het instellen van een vordering tot het afdragen van de door de inbreuk genoten winst, is de KNUB van mening dat deze vordering óók zou moeten worden toegekend aan de licentienemer. Deelt de bewindsman deze opvatting? Ziet hij argumenten voor een regeling analoog aan de voorstellen tot wijziging van het eerste lid van artikel 28, inzake een verbeterde beslagregeling?

Voorts vroegen deze leden met betrekking tot het voorgestelde nieuwe artikel 27a of de praktijk heeft uitgewezen dat de daarin opgenomen mogelijkheid dat de inbreukmaker wordt gelast rekening en verantwoording af te leggen betreffende de door de inbreuk genoten winst, effectief is en tot betrouwbare uitkomsten zal leiden.

Met betrekking tot het voorgestelde nieuwe artikel 30b, dat de Ministers van Justitie en van Economische Zaken de mogelijkheid biedt op verzoek van naar hun oordeel representatieve organisaties van beroeps- of bedrijfsgenoten een administratieverplichting op te leggen aan door hen – die organisaties of de ministers? – aangewezen beroeps- of bedrijfsgenoten, vroegen deze leden of het kabinet hier niet al te afhankelijk wordt gemaakt van op een bepaald moment representatief te achten organisaties. Voorts vroegen zij of een bepaling als deze opportuun te achten is in een situatie waarin een branche-organisatie ontbreekt of nog volop in ontwikkeling is en (nog) niet duidelijk is hoe het branche-organisatieproces zich zal uitkristalliseren. Is een regeling als voorgesteld verdedigbaar in een situatie waarin er geen sprake is van een publiekrechtelijke organisatieplicht?

De voorzitter van de commissie,
Kosto

De waarnemend griffier van de commissie,
Coenen